

„Reza“ — tako je bilo ime našej materi — „daj, skuhaj mi kamelice ali kaj družega. Takó sem čuden.“

„Precej, precej,“ hité mati. „Ali ste mar bolni? Prehladili ste se.“

„Menim, da ne bode sile. Malo ležem tja k peči, pa bode odleglo.“

* * *

Prišla je cvetna nedelja — nikoli je ne pozabim. Nesli smo bogánice. Moji sodrugi so se veselili, midva z Jankom sva pa bila žalostna. Oj, dedek je ležal doma na smrtnej postelji. Mati so pripravili rdečo svečo, blagoslovljeno na sv. Višarjah, ko sva šla midva v cerkev. Naročili so nama:

„Molita, molita za deda — za srečno zadnjo uro!“ In zajokali so ter odhiteli v sobo.

Oj, kako sva midva molila in prosila Mater Božjo. Nisva se ozirala, kako so drugi imeli bogánice okrašene. Dà, celó za procesijo nisva šla okolo cerkve. Ostala sva kar v cerkvi na kolenih.

Minulo je sveto opravilo. Ko se vsujemo iz cerkve, zapóje žalostno iz malih lin mrtvaški zvon. Videl sem še, kako se je množica odkrila in slišal starega moža, ki je dejal: „Stari Dolenec je ugasnil; Bóg mu daj večni mir in pokoj!“ Potem sem zajókal in nesoč na rami bogánice, v roki klobuk hitel domóv, Janko pa za menój.

Doma naju niso pustili takój v sobo. Ko nam pa odpró, ležal je vže ded blédega lica na mrtvaškem odru. Na ustnih pa mu je igral še tisti ljubki nasmeh.

In odlomili so mati oljéno mladiko, vlili v posodico blagoslovljene vode, in ljudstvo je kropilo deda, kakor je bil to sam napovedal.

Iz spominov na babico.

XI.

Stara Kóševka, večna luč naj ti svéti! —

Babičina najboljša prijateljica je bila, in težko da se je babica razven nas vnukov še kogá takó oklepala, kakor nje. Tudi nam je bila soseda stara Kóševka. Po zimi je vasovala pri nas sleharni dan. Dejala je, da se nikjer takó ne pogreje, kakor pri našej péči. Le-tú je imela kar svoj določen prostorček. Vedela je marsikaj povedati. Vsa družina jo je spoštovala.

A tudi po leti nas je pogosto pohajala. Kajti za delo je bila opešala. Hodila je torej vsako popóldne k sv. Trojici malokaj pomólit. To pot je ljubila baš kakor naša babica, ki je često povdarjala, da je ni lepše božjepoti na svetu, kakor je sv. Trojica. Pa ga tudi resnično ni takega hólmcu in take cerkvice, takega križevga pota okolo nje in lipovega hladú ter prijetnega duhú nad kapélicami — nikjer na svetu ga ni, kakor je sodila babica! — K dómi gredé se je ustavljala Kóševka pri nas. Otroke seveda nas je imela zeló rada. Kakó bi se bili mogli sicer ljubiti z babico? Marsikak lešnik in oreh je poropotal v nje žepu — za nas. Pa smo jo tudi obsuli, kadar je prišla, kakor čebele, kadar rojé!

Z bábio sta se menili o vsakovrstnih stvaréh. Modrih, to seveda, in pa resnih. Naša babica je govorila najraje o svojem rajnem moži, našem dedu, ki je tudi takó goreče zahajal k sv. Trojici. Tedáj smo jo hlástno poslušali tudi mi. Otroci nismo poznali deda. Ali po tem, kar je pravila babica: najboljši ded je bil na zêmlji!

„Kakó je molil, molil!“ pravila je. Vsako jutro mu je bila četrta ura vže pri molitvi, da-si je sleháni dan toliko trpél sirota. Kajti nihée ne ve, kaj se pravi biti čolnár. In čolnár je bil naš ded, otroci. Dan-na dan mu je žulilo roko trdo veslo, in pót mu je curkoma tekel s čela. A le takó nas je mogel pošteno prerediti. Toda kaj šodem dejala: tudi takó nas ne bi bil mogel, da nam ni blagoslavljal Bog vsakega koščka kruha. Božjega blagoslova pa nam je sam on klical v hišo. Kajti je bil zares molitven naš ded, otroci! Je-li. Kóševka, kakó je on ljubil sv. Trojico! Ni je bilo nedelje, da bi ne bil popóldne odmolil na nje hólmu križevega pota. O, bil je možák, bil —“

In si je utrnila solzo, in z babico stara Kóševka. —

Po večkrat pa sta preštevali prijateljici svoja leta. A tedáj smo se otroci morali smijati. Nobena ni vedela, koliko je právo za právo stara. Pa sta hoteli izšteviliti, koliko je druga starejša od druge!

„Vže sem vedela, koliko sva si navskriž,“ zatrjevala je Kóševka. „Ali ta moja pamet, pamet!“

„Takó oslabi človeku!“ pristavila je babica ter poklicala Andrejčka. Nekoč jej je bila namreč povedala stara Markovka, koliko let bi jej bilo po nje misli. In takrat je naročila babica Andrejčku, naj si zapomni on njeno starost!

„Andrejček,“ dejala je torej, priklicavši ga, „ali nisem tebi nekoč povedala, koliko sem stara? Koliko, nó, otrok moj?“

Toda pravemu je bila povedala! „Štiri, pet — sedem let,“ zasmijal se je Andrejček, ter stekel, da se je kadilo za njim! Še vedno se ga je držala stara porednost! — Pa je tudi drugi dan potem zamán otipaval Kóševkina žepa! Tudi stara Kóševka ni marala porednežev. Kajti je bila sama dobra starka prav kakor naša bábio. Ob nje grobu sem plakal, kakor za — materjo.

Mih. O. Podtrojški.

Mladi Slovenec.

V večkrat pri zibelki oče so stali,
Meni se, sineku, sládko smijali,
Pótlej iz zibelke v róke me vzéli
In poljubili me v lice veséli.

Ko sem odrasel, mi puško kupili,
Sabljo so mi iz lesá naredili,
Tudi čelado imel sem na glavi;
Stopal ponóšno sem v novej opravi.

Oče pa rekli so: „Pridejo léta,
Ko bo v nevarnosti zemlja nam svéta;
Tákrat zaménil boš sabljo leséno
Z lépo blestečo se sabljo jekléno.

Krepko, nevstrašeno sukaj jo védno,
Braní slovenski ród, zemljo nam dédno!
Kadar bo naša zastáva vihrála,
Stoj za pravice domú kakor skala.“

Vsáká beseda še v prsih živi mi
Za domovino ljubezen budí mi.
Bójnega bal se ne bodem vihársa,
Branil bom ljubi dom, branil cesárja.

F. N.